

Oponentský posudek habilitační práce

Autorka práce: Ing. Pavla Vrabcová, Ph.D.

Název habilitační práce: Udržitelné podnikání v praxi: dobrovolné nástroje (nejen) zemědělských a lesnických podniků

Habilitační řízení: oboru Podniková ekonomika a management na Ekonomické fakultě, Technické univerzity v Liberci

Oponent: doc. Ing. Pavel Bachmann, Ph.D.

Pracoviště oponenta: Fakulta informatiky a managementu, Univerzita Hradec Králové

Habilitační práce autorky Pavly Vrabcové je předložena ve formě monografie (188 s. tisku) vydané nakladatelstvím Grada v roce 2021. Před vydáním již text prošel recenzním řízením, recenzenty byli prof. Miloš Hitka a doc. Václav Kupčák. Posuzovaná monografie přitom není jednorázovým dílem, nýbrž především inovativně a konzistentně shrnuje předchozí publikační výstupy autorky.

Význam tématu, cíl práce a rozsah zpracování

Předložené téma je pro současné podnikové řízení vysoce aktuální. Cíl práce, který se soustředí na identifikaci a zhodnocení dobrovolných nástrojů směřujících k udržitelnému podnikání, je formulován zdařile. Teoretické zpracování činí práci svým způsobem jedinečnou, což lze doložit rozsáhlým počtem více než 600 (převážně cizojazyčných) literárních referencí. Výzkumné zpracování je pak realizováno v rozsahu odpovídajícím nárokům kladeným na habilitační práci.

Obsahové zhodnocení

Práce je celkem členěna do šesti kapitol. Kromě úvodní a závěrečné kapitoly spočívá těžiště práce ve čtyřech číslovaných kapitolách dokumentujících (1) aktuální stav řešené problematiky, (2) metodiky výzkumu, (3) výsledků a vědeckém přínosu a (4) perspektivy udržitelného podnikání.

Kapitola vymezující *aktuální stav řešené problematiky* se zaměřuje na terminologické vymezení konceptu společenské udržitelnosti (zde stojí za pozornost podrobná ilustrace vývoje aktivit a terminologie tohoto konceptu do roku 2018, resp. 2021), bioekonomiky či udržitelného podnikání. Dále pak autorka analyzuje jednotlivé pilíře udržitelného rozvoje: sociální, ekonomický a environmentální. Za poněkud zmatečné považuji zařazení kapitoly 1.5.1 (od s. 44) do sociálního pilíře podnikového udržitelného rozvoje. Přestože název kapitoly signalizuje popis vztahu mezi udržitelným podnikáním a CSR, tak daná kapitola spíše výhradně definuje CSR, než aby nabídla formulaci rozdílů mezi těmito termíny. Přitom právě tuto oblast by bylo vhodné přesněji vymezit, neboť jak udržitelné podnikání, tak CSR obsahují podobné pilíře (běžně užívaný koncept 3P u CSR: people, planet, profit). Zároveň rozdíly mezi udržitelností a CSR jsou již v literatuře dostatečně popsány.

Kapitola týkající se *metodiky výzkumu* je přes různorodost v práci využívaných metodických přístupů (dotazníková šetření, fokusové skupiny, případové studie) zpracována dostatečně a ve vazbě na dříve vhodně formulované výzkumné otázky.

Kapitola zaměřená na *výsledky a vědecký přínos* obsahuje poznatky z provedených výzkumů konzistentně řazené dle výzkumných otázek stanovených v kapitole předchozí. Výsledky jsou prezentovány jasně a s využitím standardních vědeckých přístupů. Kritickým pohledem je však třeba konstatovat, že vymezení vědeckého přínosu, které mělo být součástí kapitoly není prezentováno příliš srozumitelně. Méně významná je pak skutečnost, že vybrané výsledky ve formě případových studií (environmentální manažerské účetnictví a uhlíková stopa jako indikátor udržitelného rozvoje) nemohou poskytnout reprezentativní pohled na současnou situaci v oblasti environmentálního pilíře. U kvalitativně pojatých studií nicméně platí, že reprezentativnost není vyžadována, neboť výsledky zde charakterizují spíše povahu či vzorce chování řešené problematiky. Předložené výsledky tak zde přesto mají svůj význam a užitečnost pro praxi a teorii.

Čtvrtá kapitola věnující se *perspektivě udržitelného podnikání* je opět strukturována dle pilířů udržitelného podnikání, tedy sociální, ekonomický a environmentální rozměr.

Konzistence a formální stránka

Jak bylo naznačeno dříve v textu, obecně práce je konzistentní, jednotlivé kapitoly na sebe logicky navazují a až na výjimky se dobře doplňují. Naopak více srozumitelnosti či konkrétních ilustrací by si zasloužilo představení výzkumných závěrů a vědeckých přínosů obsažených ve třetí a čtvrté kapitole. Po formální stránce nemám k práci připomínky. Práce téměř neobsahuje překlepy.

Otázky

Doporučuji, aby se autorka v rámci rozpravy vyjádřila k následujícím dotazům:

1. Mohla byste shrnout hlavní poznatky Vámi provedených výzkumů a nastínit jejich vědecký přínos?
2. Jaké existují hlavní rozdíly mezi udržitelným podnikáním a CSR?
3. Jaká opatření zaměřená na mladší populaci navrhuje pro podporu motivace k zaměstnání v zemědělství/lesnictví?

Závěr

Přes uvedené dílčí připomínky považuji předloženou habilitační práci za zdařilou, významnou ve svém oboru a prospěšnou pro vědecký rozvoj problematiky udržitelného podnikání po stránce teoretické i praktické. Doporučuji udělení vědecko-pedagogické kvalifikace „docent“.

V Hradci Králové dne 24. ledna 2022

doc. Ing. Pavel Bachmann, Ph.D.
katedra managementu FIM UHK